

TE-palvelut
tjänster | services

Työttömyysturvalain muutokset 2019

sekä sovittuja työtapojen muutoksia

Pääasiallinen sisältö

- Työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen opintojen estämättä, jos
 - hän on täyttänyt 25 vuotta ennen opintojen alkamista,
 - opinnot kestävät enintään 6 kk, ja
 - opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa.
- Työttömällä säilyy opintojen aikana työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä velvollisuus hakea ja olla valmis vastaanottamaan kokoaikatyötä sekä osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin niitä hänelle tarjottaessa
- Opiskelu ei ole pätevä syy kieltäytyä tarjotusta työstä tai palvelusta
- Työnhakijan opintoja pidetään tietyin edellytyksin työttömyysturvan niin sanotussa aktiivimallissa tarkoitettuna aktiivisuutena

Voimaantulo

- Laki tuli voimaan 31.12.2018 alkaen
- Lain työllistymistä edistävän palvelun määritelmää koskeva säännös tuli kuitenkin voimaan 1.1.2019
- Lain 2 luvun 10 a §:ää sovelletaan työnhakijan opintoihin, jotka alkavat tämän lain voimaantulon jälkeen

Reunaehdot

- 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen opintojen estämättä, jos opinnot kestävät yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään 6 kk (on yleensä riittävä aika esim. yhden lukukauden opintojen suorittamiseen)
- TE-toimisto ei tee arviota työnhakijan yksilöllisestä koulutustarpeesta (vrt. nykyiset JTYPL:n edellytykset)
- Uutta säännöstä sovelletaan riippumatta siitä, ovatko opinnot TTL:n nykyisen 2 luvun 10 §:n perusteella pää- vai sivutoimisia
 - TE-toimisto tekisi tarvittaessa arvion opintojen pää- ja sivutoimisuudesta, jos on mahdollista, että opinnot kerryttäisivät työssäolovelvoitetta
 - Opintojen pää- ja sivutoimisuutta selvitetäisiin tarvittaessa julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen ja vuorotteluvapaan toimeenpanon yhteydessä

Reunaehdot

- Muutos koskee sekä työttömyyspäivärahaa että työmarkkinatukea
- Opiskelun ajalta maksetaan työttömyysetuutta työttömyyden perusteella, toisin sanoen ilman työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavia korotuksia ja kulukorvausta
- Työttömyyspäivärahan enimmäismaksuaika kuluu normaalisti
- Mahdollisuus opiskella ei vaikuta muihin työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin → käytännössä tämä tarkoittaa, että esim. korvaukseton määräaika, työssäolovelvoite ja päätoiminen työllistyminen yritystoiminnassa estäisivät työttömyysetuuden saamisen opintojen ajalta

Yli 6 kk kestävät opinnot

- Muutos ei vaikuta TTL:ssa säädettyyn päätoimisen opiskelijan määritelmään eikä JTYPL ja KotoL tarkoitettuun työttömyysetuudella tuettuun omaehtoiseen opiskeluun
- Yli 6 kk pitempiä päätoimisia opintoja voisi edelleen opiskella työttömyysetuudella tuettuna nykyistä vastaavasti, jos JTYPL tai KotoL säädetyt edellytykset täyttyvät – mm. koulutustarveharkinta

Opintojen kesto

- Ratkaisevaa on opintojen kesto → ei ole merkitystä, kuinka pitkältä ajalta työttömyysetuutta haetaan
- Opintojen kestolla tarkoitetaan joko sen opintokokonaisuuden kesto, joka työnhakijalla on tarkoitus opiskella, tai opintojen jäljellä olevaa kesto
- Muutoksen tarkoituksena ei ole, että työttömyysetuudella voisi aloittaa esimerkiksi useita vuosia kestävä tutkintoon johtavat opinnot → työttömyysetuuteen ei olisi oikeutta, jos on ilmeistä, että tavoitteena on yli 6 kk kestävien opintojen suorittaminen

Aiemmin harjoitetut opinnot

- Jos kyse on aiemmin harjoitetuista opinnoista, esitettyä TTL 2 luvun 10 a §:ää sovellettaisiin vain silloin, kun opintojen todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi
- Rajoitus ei koske työsuhteen tai TTL 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana aloitettuja taikka työvoimakoulutuksena harjoitettuja opintoja
- Aiemmin harjoitettuja opintoja koskeva rajoitus on tarpeen, jotta estetään esimerkiksi siirtyminen opintotuelta työttömyysetuudelle opintojen loppuvaiheessa

Opintoja koskevat edellytykset

- Työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä on lisäksi, että opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa → edellytystä tulkitaan laajasti
 - Esim. kieliopintojen, luku- ja kirjoitustaidon opintojen sekä tietoteknisiä valmiuksia antavien opintojen voidaan yleensä katsoa parantavan ammatillisia valmiuksia
 - Toimivalta asian ratkaisemiseen on TE-toimistolla
- Ainakin julkisen valvonnan alaisten oppilaitosten järjestämien opintojen sekä muiden koulutuspalvelujen tuottajien järjestämien, mainittuihin opintoihin rinnastettavien opintojen katsotaan täyttävän tämän edellytyksen
- Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät lähinnä selvästi harrastusluonteiset opinnot

Työttömyysetuuden saamisen edellytykset

- Asiakkaalla on velvollisuus hakea ja olla valmis vastaanottamaan kokoaikatyötä sekä osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin
- Opinnot voidaan kuitenkin tapauskohtaisesti ottaa huomioon harkittaessa, mitä palveluita työnhakijalle on tarkoituksenmukaista tarjota
- Opiskelu ei ole pätevä syy kieltäytyä työstä tai palvelusta → työvoimapolitiittisesti arvioituna moitittavasta menettelystä asetetaan korvauksettomia määräaikoja ja työssäolovelvoitteita

Uusi työvoimapoliittinen lausunto 0D6

- Uusi ns. peruslausunto 0D6: *Hakija on aloittanut omaehtoisen opiskelun. Työttömyysetuuden maksamiselle ei ole estettä < szAlkamispvm > - < szPaattymisPvm > (TTL 2 luku 10 a §).*
- *Lausunnon antaa perusvirkailija*
- Työnhakijan opintoja koskeva asia ratkaistaan yleensä hakijan itse ilmoittamien tietojen perusteella
 - TE-toimistolla on mahdollisuus tarvittaessa pyytää hakijalta tai oppilaitokselta lisätietoja aiemmin kesken jääneiden opintojen jäljellä olevan keston arvioimiseksi (esim. keskeneräisten korkeakouluopintojen loppuunsaattaminen)
 - Ammatillisten opintojen osalta opintojen kestoa voitaisiin tarvittaessa selvittää työnhakijan henkilökohtaisesta osaamisen kehittämissuunnitelmasta (HOKS)

Uusi työvoimapoliittinen lausunto 0D6

- TE-toimisto antaa työttömyysetuuden maksajalle sitovan työvoimapoliittisen lausunnon siitä, onko työnhakijalla oikeus työttömyysetuuteen opintojen estämättä
- Jos työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen jostakin opintoihin liittymättömästä syystä → asiasta annettaisiin nykyistä vastaavasti työvoimapoliittinen lausunto

Uusi 6 kk:n mahdollisuus

- Uuden mahdollisuuden enintään 6 kk:n päätoimiseen opiskeluun työttömyysetuutta menettämättä saisi uudelleen sen jälkeen, kun henkilö on täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon (26 kalenteriviikkoa työssä tai 15 kuukautta yrittäjänä) ja työttömyyspäivärahan enimmäisaika alkaa alusta
- Muutoksen toimivuutta seurataan erityisesti sen osalta, *onko myöhemmin tarpeen väljentää mahdollisuutta saada opiskella uusi jakso esitetyn mallin mukaisesti ilman työssäoloedellytystä*

Uuden aloittamisen reunaehdot

- Jos hakija aloittaa uudet opinnot ennen toe:n täyttymistä → olisi oikeus työttömyysetuuteen, jos opinnot ovat sivutoimisia taikka hän täyttää JTYPL tai KotoL säädetyt edellytykset opiskelun tukemisesta työttömyysetuudella
- Työttömyysetuuden muodostumista opintotukea korvaavaksi pitkäkestoiseksi etuudeksi ehkäistäisiin säilyttämällä myös JTYPL:n edellytys, jonka mukaan aiemmin harjoitettuja opintoja voidaan tukea työttömyysetuudella eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta vain silloin, kun opintojen keskeytymisestä on kulunut vähintään vuosi

Opintojen keskeytyminen ja jaksotus

- Jos opinnot keskeytyvät jostakin syystä kokonaan, tämä voidaan ottaa huomioon käsittelemällä opintoja jaksotettuna koulutuksena
- Edellyttää, että työnhakija on *riittävän ajoissa* yhteydessä TE-toimistoon
 - 6 kk:n enimmäisaikaa **ei pidennettä**, vaikka työnhakija esittäisi selvitystä siitä, ettei hän ole saanut opintoja päätökseen sinänsä hyväksyttävästä syystä
 - Jaksotetussa koulutuksessa jaksojen yhteenlaskettu kesto saa olla enintään 6 kk

Opinnot kesken 6 kk:n jälkeen

- TE-toimisto tekee nykyistä vastaavasti ratkaisun opintojen pää- ja sivutoimisuudesta, jos työnhakijan alun perin enintään 6 kk:n pituisiksi tarkoitetut opinnot ovat kesken 6 kk:n määräajan päättyessä – **tehdään selvityspyyntö asiantuntijavirkailijakäsittelyyn**
- Lähtökohtaisesti ratkaisu koskee vain mainitun 6 kk:n jälkeistä aikaa → esim. opintojen viivästyminen työnhakijasta johtuvasta syystä ei vaikuta asiaan
- Työnhakijan työttömyysturva-oikeutta koskeva ratkaisu tehdään takautuvasti opintojen alkamisesta lukien, jos TTL:n ehdotettua 2 luvun 10 a §:ää oli sovellettu virheellisten tietojen perusteella
 - Virheelliset tiedot voivat liittyä esim. siihen, että opintojen kesto on jo alun perin ollut yli 6 kk
 - Työttömyysetuuden maksaja huolehtisi tarvittaessa perusteetta maksetun etuuden perimisestä takaisin nykyisten säännösten perusteella

Lupakorttikoulutukset (1-3 pvää) lausunnot

- Lupakorttikoulutuksista **ei anneta** OD6 lausuntoa
- Aiemmin vähäiseksi katsottu koulutus, josta ei ole lausuttu
- Nyt perusvirkailija antaa lausunnon OA1 omaehtoisista lupakorttikoulutuksista (aktiiviehdon karttuminen)
- Työvoimakoulutuksena suoritettavista lupakorttikoulutuksista lausunnon antavat työvoimakoulutuksen asiantuntijat

Estävä lausunto ja lyhytkestoiset opinnot

- Jos asiakkaalla on voimassa oleva estävä lausunto (TTL 2a luvun 14 §) esim. OP9 aloittaessaan lyhytkestoiset opinnot, niin perusvirkailija ei anna OD6 lausuntoa
 - Siirrä työttömyysturvan asiantuntijavirkailijan muistilistalle lausuttavaksi OZ9 lausunnolla
 - Kun näyttää siltä, että 12 kalenteriviikon työssäolovelvoite täyttyy, niin tehdään selvityspyyntö asiantuntijavirkailijalle

Muutoksia toimintamalleihin Lapin TE-toimistossa

Suunnitelmassa sovitun toimen laiminlyöminen

- TTL 2 a luvun 11 §:n mukaan työnhakijalla, joka ilman pätevää syytä laiminlyö hakea työtä ja parantaa työllistymisedellytyksiään suunnitelmassa sovitulla tavalla, ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 60 päivän ajalta
- korvaukseton määräaika voidaan asettaa esim. silloin, jos henkilö ilman pätevää syytä kieltäytyy osallistumasta seuraaviin suunnitelmassa sovittuihin TE-toimiston palveluihin tai kieltäytyy suorittamasta kyseistä palvelua:
 - oman kuvauksen tekeminen CV-nettiin;
 - yhteydenotto koulutusneuvontaan;
 - yhteydenotto kuntoutusneuvojaan tai ammatinvalinnanohjauksen psykologiin tai saapuminen varatulle ajalle
- Jos on sovittu muun viranomaisen tai tahon järjestämästä palvelusta ja henkilö laiminlyö suunnitelman toteuttamisen tältä osin, hänelle ei aiheudu työttömyysturva-seuraamusta.

Suunnitelmassa sovittu toimen laiminlyöminen

- Sovittu toimi ei ole peruste korvauksettomalle määräajalle sinänsä
- Korvauksetonta määräaika ei aseteta, jos työllistymissuunnitelman toteuttamatta jättämistä ei ole pidettävä **olennaisena**
 - Keskeinen merkitys arvioinnissa on sillä, millaisen mahdollisuuden päästä työmarkkinoille tai työllistymistä edistäviin palveluihin työnhakija on toiminnallaan menettänyt
 - Esim. suunnitelmassa on sovittu työn hakemisesta ja työnhakija on työllistynyt osa-aikatyöhön tai hän on hakenut kaikkiin hänelle tarjottuihin työpaikkoihin, mutta ei ole kuitannut tehtävää tehdyksi. Työn hakeminen melko ilmeistä (ellei asiaan muuta liity).

⇒ **Ei tehdä selvityspyyntöä työttömyysturvan asiantuntijakäsittelyyn**

⇒ **Perusvirkailija** harkitsee tapauskohtaisesti kokonaisuutena onko työllistymissuunnitelman toteuttamatta jättämistä pidettävä **olennaisena laiminlyöntinä**

⇒ *TTL:n seuraamusjärjestelmän alaisista toimista ei tule tehdä sellaisia kategorisia linjauksia, ettei jostain toimesta missään tilanteessa aiheudu seuraamusta tai ettei edes selvitetä tms., sillä näitä on katsottava myös kokonaisuuden kannalta.* – UudELY oikeudellinen yksikkö

Yrittäjäaseman selvittäminen TTL 1 luvun 6.1 ja 6.2 §

- TE-toimisto tutkii täyttääkö henkilö joko TTL 1 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla [yrittäjän eläkelain 3 §:n](#) tai [maatalousyrittäjän eläkelain 3-5 §:n](#) mukaisen yrittäjämääritelmän TAI [TTL 1 luvun 6 §:n 2 momentin](#) mukaisen yrityksen osaomistajan määritelmän
 - Jos ei täytä, niin ei viedä asiantuntijakäsittelyyn
- Perusvirkailija voi jättää viemättä asiantuntijakäsittelyyn mm.
 - Maa- ja metsätila, ei pidetä yrittäjänä niin kauan, kun ei ole työskennellyt tilalla. Vähäisiä hallinnollisia toimia ei pidetä työskentelynä (myynti vrs. hankintahakkuu) eikä polttopuun tekoa omaan käyttöön
 - Perheessä yritystoimintaa eikä henkilö ole siinä koskaan työllistynyt
 - Lausunnossa lisätietokentässä maininta esim. ”Ei kertomansa mukaan ole työllistynyt puolisonsa yritystoiminnassa xx Oy, joten hakijaa ei voida pitää TTL 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuna yrittäjänä.”

Aktiivimalli ym. muutoksia

Aktiivimallia koskeva muutos

- TTL:n 2 luvun 10 a §:n mukaiset enintään 6 kk kestävät opinnot kerryttävät aktiivimallissa edellytettyä aktiivisuutta
- Aktiivisuusedellytys kertyy enintään 6 kk:n ajalta myös silloin, kun työnhakijan sivutoimisiin opintoihin ei sovellettaisi uutta 2 luvun 10 a §:ää esim. sen vuoksi, että opinnot kestävät kokonaisuudessaan yli 6 kk tai työnhakijalle on jo maksettu työttömyysetuutta uuden 2 luvun 10 a §:n perusteella
- Jos sivutoimisiin opintoihin ei sovelleta mainittua säännöstä, opinnot osoittaisivat työnhakijan aktiivisuutta vastaavalla tavalla myös silloin, kun työnhakija on alle 25-vuotias
- TE-toimiston tulee uutena tehtävä ilmoittaa työvoimapolitiisessa lausunnossa työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle riittävät tiedot työnhakijan opinnoista aktiivisuuden seuraamista varten → velvollisuudesta ilmoittaa mainittuja tietoja säädettään työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella
- TE-toimiston on annettava vähäisistäkin sivutoimisista opinnoista työvoimapolitiinen lausunto työttömyysetuuden maksajalle. Kaikissa sivutoimisia opintoja koskevissa lausunnoissa on mainittava, onko kyse aiemmin harjoitetuista opinnoista vai kokonaan uusista opinnoista. **Lausuntoa ei kuitenkaan anneta harrastustoiminnasta tai yleisiä kansalaisvalmiuksia ylläpitävästä toiminnasta eikä lupakorttikoulutuksista.**

Aktiivimallin täydennys 1.4.2019 alkaen

- aktiivimallissa aktiivisuutta kerryttävää toimintaa järjestävien toimijoiden piiriä laajennetaan. Työttömien työnhakijoiden työllistymistä tukevaa valmennusta järjestetään myös muiden kuin työvoimaviranomaisten toimesta
- Jatkossa muun muassa kunnan, kuntayhtymän, Työttömien Keskusjärjestö ry:n tai sen jäsenyhdistyksen tai julkista rahoitusta saavan rekisteröidyn yhdistyksen järjestämä toiminta voisi kerryttää aktiivisuutta. Myös ammattiliiton tai ammattijärjestön tai näiden yksin tai yhdessä perustama säätiö tai muu yhdistys voisi järjestää toimintaa joka olisi aktiivisuutta kerryttävää. Lisäksi työnantajan järjestämä muutosturvakoulutus kerryttäisi osallistujalle aktiivisuutta.
- Asetuksessa tarkoitetut toimijat voivat järjestää työllistymistä tukevan toiminnan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Muu toimija voi olla myös sellainen toimija, jonka itsenäisesti järjestämänä kyseistä toimintaa ei huomioitaisi aktiivimallissa.

...Jatkoa aktiivimalli

- Aktiivimallin aktiivisuuden ehdot täyttävä toiminta tulee olla työllistämistä tukevaa. Tämä olisi valmennusta ja valmennusta vastaavaa toimintaa, joka edistää työllistymistä. Muutoksella ei laajenneta sitä, millainen toiminta kerryttää aktiivisuutta. Osallisuutta ja hyvinvointia tukeva toiminta ei edelleenkään ole aktiivimallin mukaista aktiivisuutta kerryttävää toimintaa. Aktiivisuutta ei myöskään kerrytä työpaikkojen hakeminen, työhaastattelut, osallistuminen rekrytointitapahtumiin
- Toimintaa järjestävän olisi aina annettava osallistujalle todistus. Todistuksella työttömyysturvan hakija osoittaa työttömyysetuuden maksajalle eli työttömyyskassalle tai Kelalle osallistuneensa työllistämistä tukevaan, aktiivimallissa huomioitavaan toimintaan.

..jatkoa aktiivimalli

- ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) tuottaa TE-palvelut –verkkosivustolle yleisluonteista tietoa toimijoista että toiminnan sisällöstä. Sivustolle tehdään linkki Suomi.fi palveluun, jonne toiminnan järjestäjät voivat ilmoittavaa järjestämistään työllistymistä tukevasta toiminnasta. TE-palvelut –verkkosivuille tuleva päivitys julkaistaan helmikuussa 2019, jolloin STM ja TEM yhteistyössä työhallinnon kehittämiskeskuksen kanssa järjestävät sidosryhmille eli työttömyyskassoille, Kelalle, TE-toimistoille ja asetuksessa tarkoitetuille toimijoille koulutuksen asetusmuutoksesta

Työttömyysturva: sovittelu maksuperusteiseksi

- Hallituksen esitys 220/2018 vp laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta lyhytkestoisen työn vastaanottamisen edistämiseksi
 - Esityksessä ehdotetaan, että lyhytkestoiseen palkkatyöhön tai osa-aikaiseen palkkatyöhön työllistyvän työnhakijan ansaitsema tulo soviteltaisiin yhteen työttömyysetuuden kanssa sinä etuuden hakujaksona, jonka aikana tulo maksetaan ("maksuperiaate")
 - Voimassa olevan lain mukaan tulo sovitellaan yhteen sen ansaintajakohdan mukaan ("ansaintaperiaate")
 - Esityksessä ehdotetaan myös tehtäväksi täsmentäviä muutoksia siihen, miten toteutunutta työaikaa verrataan sovitellun etuuden saannin rajana olevaan työaikaan
 - **Voimaan 1.4.2019**

Tulorekisteritietojen käyttäminen Kelassa alkaa 1.1.2019

- Kansallinen tulorekisteri on verohallintoon kuuluvan tulorekisteriviranomaisen ylläpitämä kansallinen sähköinen tietokanta, joka otetaan käyttöön 1.1.2019. Tulorekisteriin tehtävä palkkailmoitus korvaa nykymuotoiset palkanmaksajien tekemät kuukausi- ja vuosi-ilmoitukset
- Tulorekisteritietoja käytetään Kelan asiakaspalvelussa sekä etuuskäsittelyssä silloin, kun tulotietoja tarvitaan
- Hakemuslomakkeilla ja asiointipalvelussa asiakasta pyydetään toimittamaan liitteet ainakin 15.3.2019 saakka

Yrittäjien ei omistavien perheenjäsenten työttömyysturvan kehittäminen

- Yrityksessä työskentelevän ns. ei omistavan perheenjäsenen asema työttömyysturvajärjestelmässä muutetaan palkansaajaksi.
- Työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:n yrittäjämääritelmää muutetaan yrityksen osaomistajan osalta siten, että sellainen henkilö, joilla ei ole lainkaan henkilökohtaista omistuosuutta, osuutta äänimäärästä tai muutoin vastaavaa määräysvaltaa yrityksessä, jossa hän työskentelee, katsotaan työttömyysturvajärjestelmässä jatkossa palkansaajaksi.
- Yrittäjän ei omistavan perheenjäsenen työssäoloehdoksi tulee 52 kalenteriviikkoa, jonka aikana hänen tulee täyttää samat työtä koskevat edellytykset kuin mitä sovelletaan muihin palkansaajiin työajan ja palkan osalta. Lisäksi yrittäjän ei omistavan perheenjäsenen päivärahoikeus edellyttää, että hän on ollut työssäoloehtoon luettavana aikana ei omistavassa asemassa vähintään 12 kuukautta.
- Lakimuutos tulossa voimaan 1.7.2019

Korvauksettoman määräajan lyhentäminen

- Työttömyysturvalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työsuhteen päättymisen perusteella asetettavaa korvauksetonta määräaika lyhennetään nykyisestä 90 päivästä 60 päivään tilanteissa, joissa työnantaja on päättänyt työsuhteen työntekijästä johtuvasta syystä.
- Samassa yhteydessä työsopimuslakia muutettaisiin siten, että irtisanomisperusteelta vaadittavaa asiallista ja painavaa syytä koskevassa kokonaisarvioinnissa otettaisiin huomioon työnantajan palveluksessa olevien työntekijöiden lukumäärä sekä työnantajan ja työntekijän olosuhteet kokonaisuudessaan.
- Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2019.

